

Tisková zpráva

Občané ČR o budoucnosti EU a přijetí eura – duben 2017

- ⊙ Na budoucnost projektu sjednocené Evropy česká veřejnost pohlíží spíše skepticky.
- ⊙ Nejčastěji lidé zastávají názor, že úroveň integrace EU a míra zapojení České republiky do ní by měla zůstat na stávající úrovni, mínění ve prospěch oslabení integrace EU převládá nad názorem, že by se integrace EU měla posilovat.
- ⊙ Zavedení eura jako platidla v ČR namísto koruny podporuje jen 21 % občanů, proti je 72 % Čechů.
- ⊙ V porovnání s minulým rokem skepse vůči EU či euru mírně poklesla.

Zpracoval:

Jan Červenka

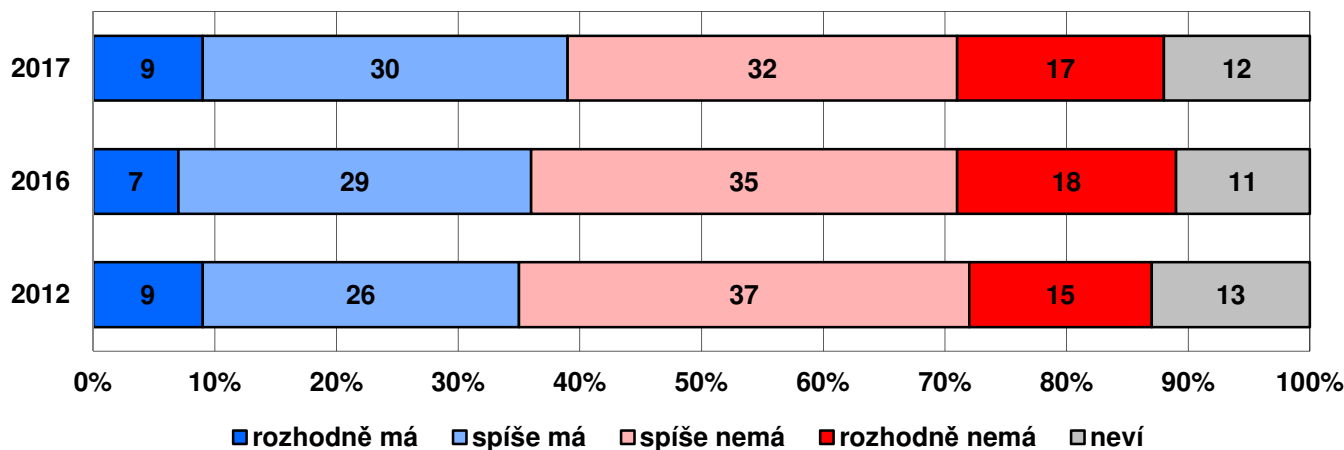
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@sloc.cas.cz

V dubnu 2017 jsme v rámci pravidelného šetření Naše společnost zjišťovali názory veřejnosti na míru integrace EU a roli ČR v tomto procesu. Dále jsme se také ptali na důvěru v budoucnost projektu sjednocené Evropy a zaměřili jsme se také na to, zda by měla Česká republika za svou měnu přijmout euro.

Graf 1. Důvěra v budoucnost evropského projektu¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 13. 4. 2017, 1033 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazuje graf 1, česká veřejnost je obecně k budoucnosti evropského projektu spíše skeptická. Tomu, že projekt sjednocené Evropy rozhodně nebo spíše má budoucnost, věří necelé dvě pětiny (39 %) obyvatel ČR. Téměř polovina (49 %) pak v jeho budoucnost nevěří a zbývajících 12 % na otázku odpovědělo „nevím“. V porovnání s výzkumem

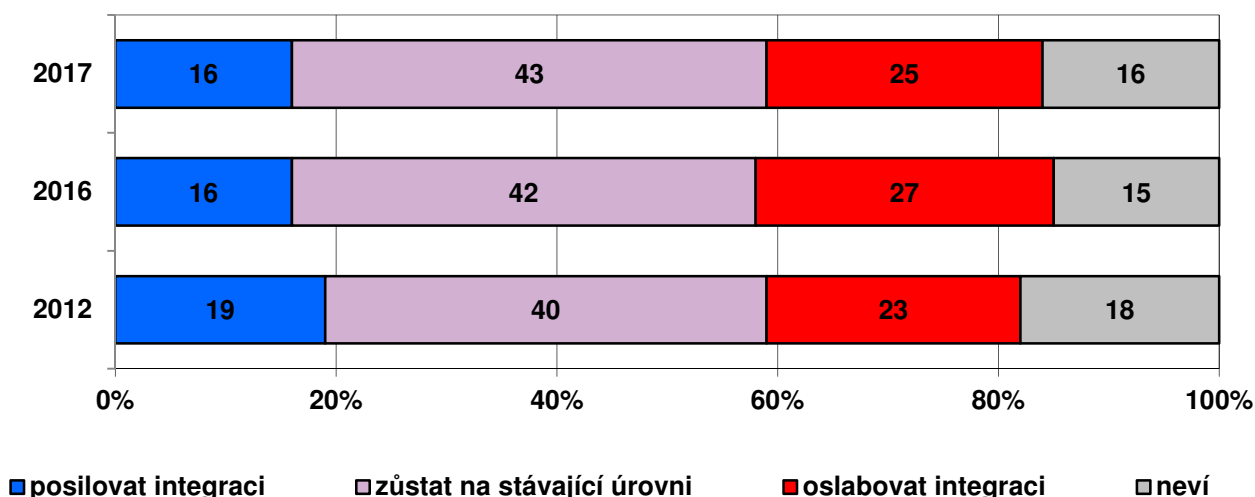
¹ Znění otázky: „Zamyslete-li se velmi obecně, myslíte si, že projekt sjednocené Evropy má nebo nemá budoucnost?“ Možnosti odpovědi: rozhodně má, spíše má, spíše nemá, rozhodně nemá.

z minulého roku se mírně (o 4 procentní body) snížil podíl těch, kdo budoucnost projektu sjednocené Evropy nevidí. Mírně optimističtější je současný pohled na budoucnost sjednocené Evropy i v porovnání s rokem 2012, kdy byla daná otázka šetřena v našich výzkumech poprvé.

Víra v budoucnost evropského projektu se nicméně napříč různými skupinami společnosti poněkud liší, přičemž do odpovědí se zde nejvýrazněji promítají postoje k Evropské unii a k členství ČR v ní: lidé zastávající v tomto ohledu pozitivní postoje mají k budoucnosti projektu sjednocené Evropy vyšší důvěru. Větší důvěru nebo nižší úroveň skepse k budoucnosti projektu sjednocené Evropy dále vyjadřují mladí lidé (ve věku 15 – 19 let), absolventi vysokých škol, studenti, vysoce kvalifikovaní odborní nebo vedoucí pracovníci, respondenti, kteří mají dobrou životní úroveň, kteří jsou spokojeni se svým životem či kteří jsou spokojeni se současnou politickou situací, lidé důvěřující vládě a dotázaní, kteří se na škále politické orientace řadí jednoznačně na pravici. Z hlediska stranických preferencí projevují významně vyšší důvěru k projektu sjednocené Evropy voliči KDU-ČSL a Zelených.

Větší skepsi směrem k budoucnosti sjednocené Evropy najdeme zejména u lidí starších 60 let, občanů se středním vzděláním bez maturity nebo vyučených, důchodců, nezaměstnaných, lidí pracujících v dělnických profesích, dotázaných, kteří označili svoji životní úroveň za „ani dobrou, ani špatnou“, případně za špatnou, lidí nespokojených s politickou situací, dotázaných, kteří jsou nespokojeni, případně ani spokojeni, ani nespokojeni se svým životem, respondentů nedůvěřujících vládě, těch, kteří se na škále politické orientace sami zařazují jednoznačně nalevo, voličů KSČM či SPD a rozhodných nevoličů.

Graf 2. Posilování integrace EU do budoucna²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 13. 4. 2017, 1033 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V postojích české veřejnosti k posilování či oslabování integrace (viz graf 2) je nejčastějším názor, že míra integrace Evropské unie by měla do budoucna zůstat přibližně stejná jako v současnosti, který vyslovily více než dvě pětiny dotázaných (43 %). Asi šestina (16 %) se kloní k dalšímu posilování integrace a podle čtvrtiny (25 %) respondentů by naopak měla Evropská unie integraci oslabovat. Zbývajících 16 % oslovených nezaujalo k této problematice žádný postoj a zvolilo odpověď „nevím“. V porovnání s minulým šetřením z dubna 2016 se rozložení názorů v případě dané otázky významně neposunulo a statisticky významné rozdíly nevykazuje ani v porovnání s prvním srovnatelným výzkumem na toto téma z roku 2012.

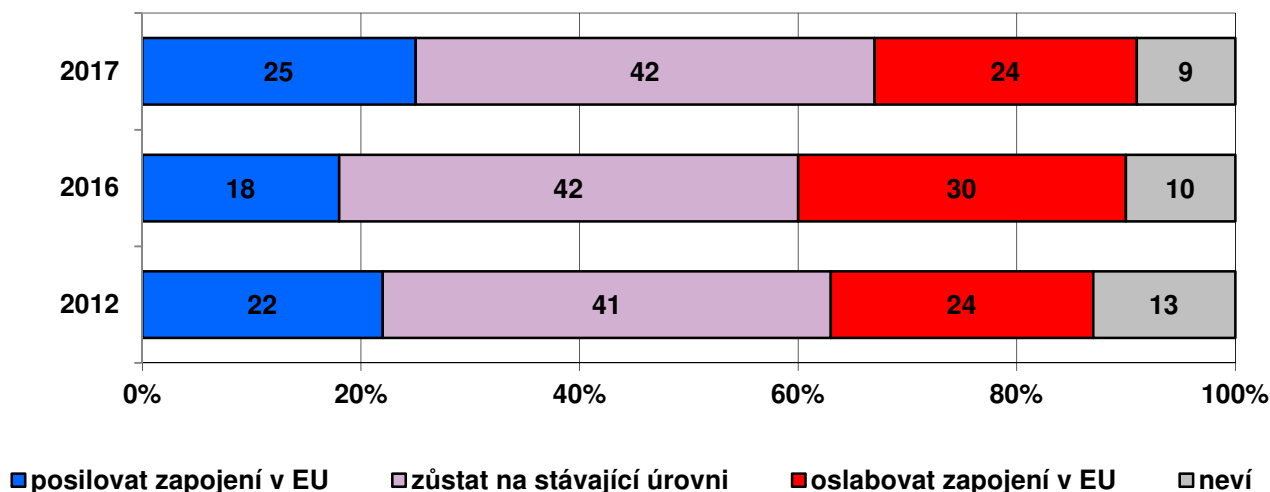
Při pohledu na jednotlivé sociodemografické skupiny obyvatel vidíme mezi příznivci posilování evropské integrace častěji mladé lidi ve věku od 15 do 19 let, studenty, dotázané, kteří svou životní úroveň označují jako dobrou, lidi spokojené se současnou politickou situací, respondenty spokojené s vlastním životem, ty, kdo důvěřují vládě, voliče

² Znění otázky: „Měla by podle Vás Evropská unie do budoucna celkově posilovat nebo oslabovat svou integraci, případně by míra integrace měla zůstat stejná jako v současné době?“ Možnosti odpovědí: posilovat integraci/ míra integrace by měla zůstat stejná jako v současné době/ oslabovat integraci.

ANO a především ty, kteří si myslí, že projekt sjednocené Evropy má budoucnost, a kteří i v dalších otázkách zastávají spíše proevropské postoje. Lidé ve věku 15 až 19 let, studenti, dotázaní s dobrou životní úrovní, lidé spokojení s politickou situací, respondenti spokojení s vlastním životem, lidé důvěřující vládě, ti, kteří se politicky řadí jednoznačně k pravici, voliči TOP 09 a respondenti mající důvěru v budoucnost projektu sjednocené Evropy, případně zastávající jiné proevropské postoje, jsou také relativně méně často pro oslabování evropské integrace.

Naopak častěji pro oslabování evropské integrace, případně méně často pro její posilování se vyjadřovali lidé ve věku od 45 do 59 let, dotázaní, kteří zhodnotili svoji životní úroveň jako „ani dobrou, ani špatnou“, nebo špatnou, nekvalifikovaní nebo polokvalifikovaní dělníci, lidé nespokojení s politickou situací, respondenti nespokojení s vlastním životem, lidé nedůvěřující vládě, ti, kdo se politicky řadí jednoznačně k levici, voliči KSČM či SPD, rozhodně nevoliči a lidé skepticky pohlížející na budoucnost projektu sjednocené Evropy, nedůvěřující EU či jinak zastávající euroskeptická stanoviska.

Graf 3. Posilování zapojení ČR v rámci EU do budoucna³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 13. 4. 2017, 1033 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

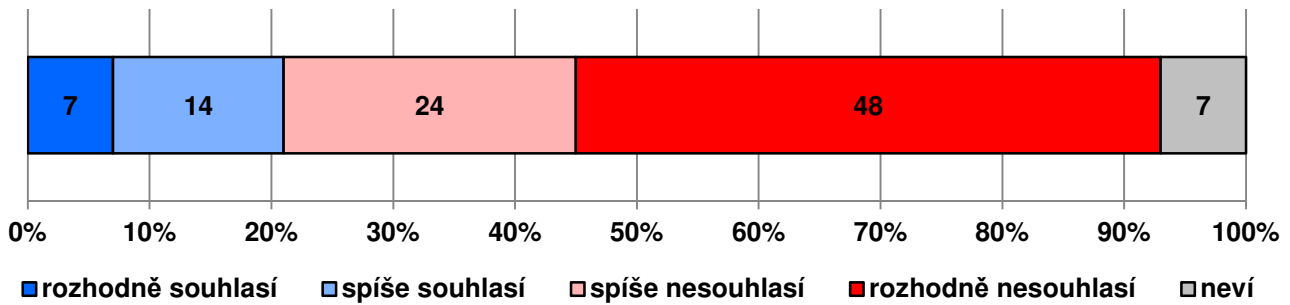
Názory české veřejnosti na míru budoucího zapojení ČR do Evropské unie, které shrnuje graf 3, jsou rozloženy lehce odlišně v porovnání s názory na budoucí integraci EU jako celku. Shoda panuje v tom, že více než dvě pětiny (42 %) jsou pro zachování stávající míry zapojení ČR do EU, podobně jako je tomu v případě budoucího směřování míry evropské integrace, a že jde o relativně nejčastější postoj. Ovšem názory ve prospěch posílení, či naopak oslabení zapojení ČR v rámci EU jsou zde na rozdíl od postojů k míře integrace zcela vyrovnané s podíly na úrovni jedné čtvrtiny, což představuje zřetelný posun oproti loňsku, kdy zřetelně převládal postoj, že by zapojení ČR do EU mělo oslabovat, nad názorem, že by mělo posilovat. Konkrétně podíl názorů ve prospěch posílení o 7 procentních bodů vzrostl a podíl opačného mínění o 6 procentních bodů poklesl. Tím se celkové rozložení postojů v této otázce prakticky vrátilo k tomu, jak vyhlíželo v roce 2012, kdy byla daná otázka v šetření položena poprvé. Desetina (9 %) oslovených nemá na věc vytvořen názor.

Pro posilování úrovně zapojení ČR v EU se ve zvýšené míře vyslovují mladí ve věku 15 až 19 let, studenti, dotázaní s dobrou životní úrovní své domácnosti, lidé spokojení s politickou situací, respondenti spokojení se svým životem, ti, kdo důvěřují vládě, voliči TOP 09 či Pirátů, lidé, kteří si myslí, že by ČR rozhodně měla zůstat v EU, kteří důvěřují EU a kteří obecně i v jiných otázkách vyjadřují spíše proevropské postoje. Názor, že by se úroveň zapojení ČR v EU měla oslabovat, se častěji objevuje u středoškoláků bez maturity a vyučených, u dotázaných, kteří životní úroveň své domácnosti hodnotí jako špatnou, nebo „ani dobrou, ani špatnou“, u lidí nespokojených se současnou politickou situací, u těch, kdo jsou nespokojení se svým životem, u dotázaných nedůvěřujících vládě, u voličů KSČM či SPD, u

³ Znění otázky: „Měla by podle Vás Česká republika posilovat nebo oslabovat své zapojení v Evropské unii, případně by zapojení mělo zůstat stejné jako v současné době?“ Možnosti odpovědí: Posilovat své zapojení v EU/ míra zapojení ČR v EU by měla zůstat stejná jako v současné době/ oslabovat své zapojení v EU.

těch, kdo se jednoznačně řadí k levici, a u lidí nedůvěřujících EU, domnívajících se, že ČR by neměla zůstat v EU, a vyjadřujících euroskeptické názory v jiných otázkách. Dotázaní, kteří jsou „spíše“ pro to, aby ČR setrvala v Evropské unii, pak výrazně častěji vyjadřovali názor, že úroveň zapojení ČR by měla zůstat taková, jaká je v současnosti.

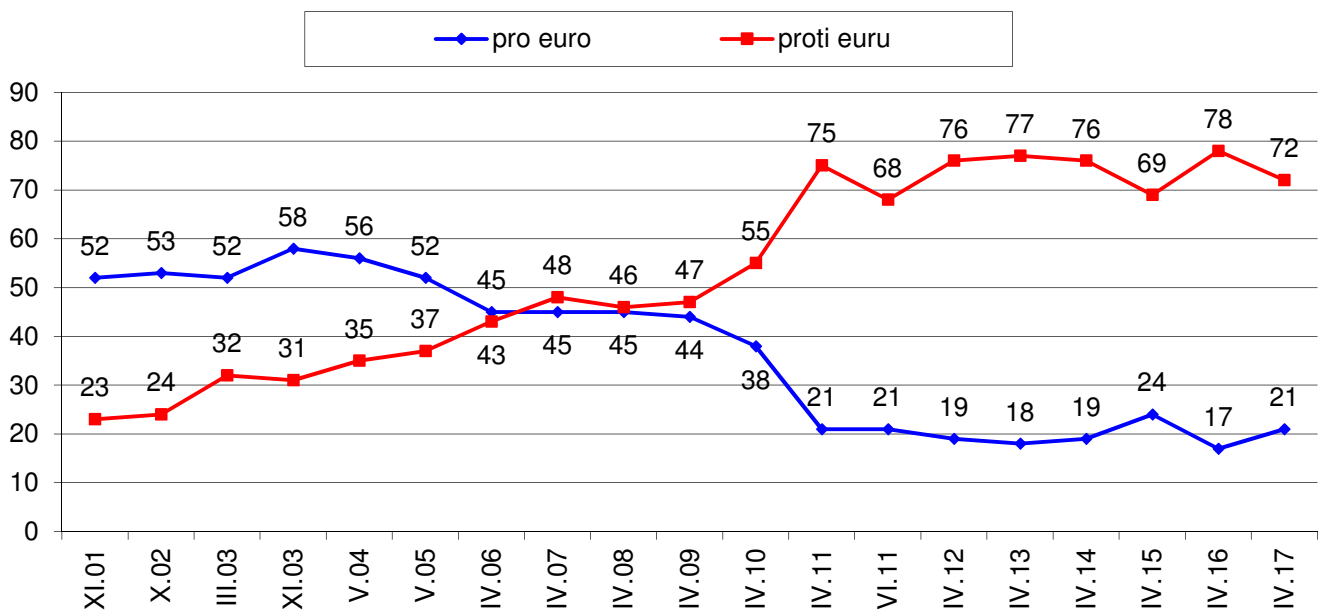
Graf 4: Názory na přijetí eura za měnu ČR⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. – 13. 4. 2017, 1033 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazuje graf 4, v české společnosti stále přetrvává převážně odmítavý postoj k přijetí eura. V současné době necelé tři čtvrtiny (72 %) českých občanů s přijetím eura za měnu ČR nesouhlasí, přičemž téměř polovina (48 %) s tím „rozhodně nesouhlasí“ a čtvrtina (24 %) „spíše nesouhlasí“. Pro přijetí eura je nyní asi pětina (21 %) Čechů, v tom 7 % „rozhodně“ a 14 % „spíše“. Zbývajících 7 % na otázku nemá utvořený názor a volí odpověď „nevím“.

Graf 5: Názory na přijetí eura za měnu ČR – vývoj v čase (v %)

Pozn.: „Pro euro“ tvoří součet odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, „proti euro“ tvoří součet odpovědí „rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

⁴ Znění otázky: „Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby bylo za měnu ČR přijato euro?“

V porovnání s posledním šetřením z dubna 2016 o 6 procentních bodů poklesl podíl nesouhlasících se zavedením eura a o 4 procentní body vzrostl podíl souhlasících. Postoje k zavedení eura se tak přiblížily k tomu, co výzkum zaznamenal před dvěma roky v dubnu 2015. V dlouhodobějším srovnání je pak zřejmé, že negativní postoj k euru, který poprvé výrazněji převážil v roce 2010 nad souhlasem s jeho zavedením, když v letech 2003 až 2005 převažoval souhlas nad nesouhlasem a v letech 2006 až 2009 byly oba podíly zhruba vyrovnané, od roku 2011 pouze s drobnými změnami se pohybuje v rozmezí okolo úrovně tří čtvrtin se dvěma dílčími poklesy na úroveň těsně pod 70 %. Souhlas se pak od roku 2011 pohybuje okolo jedné pětiny a jen v roce 2015 se přiblížil k jedné čtvrtině.

Podpora eura klesá s rostoucím věkem. Se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti a ekonomické situace v ČR, s rostoucí spokojeností s politickou situací, s rostoucí spokojeností s vlastním životem, s rostoucí důvěrou k EU a jejím institucím a se zlepšujícím se pohledem na budoucnost projektu jednotné Evropy, integraci EU a míru zapojení ČR v ní podpora zavedení eura roste. Mezi zastánce eura patří statisticky významně častěji, případně méně často se k odpůrcům eura řadí studenti, vysoce kvalifikovaní odborní nebo vedoucí pracovníci, lidé hlásící se jednoznačně k pravici, voliči Zelených a Pirátů a respondenti důvěřující vládě. K odpůrcům eura se častěji řadí lidé se středním vzděláním bez maturity či vyučení, důchodci, lidé pracující v dělnických profesích, lidé hlásící se k politickému středu nebo k vyhraněné levici a dotázaní, kteří nedůvěřují vládě.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost, v17-04</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>3. - 13. 4. 2017</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1033</i>
Počet tazatelů:	<i>244</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.179, PM.180, PM.181, PM.58</i>
Kód tiskové zprávy:	<i>pm170524a</i>
Zveřejněno dne:	<i>24. května 2017</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu „Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy“.